

אָפּק מַחְדוּשׁ | מנאר זעבי

הבית זכרון מאוסן המחפש הזדמנות לפורקן כדי לצוף על פני התודעה. השעון מתקתק על פני משטחי הצבע המתעבים לכדי מצב בעל משמעויות על מה שנאמר או לא נאמר. שריטות על קיר, שעליו בחרה מנאר זועבי לכתוב סיפור שטרם סופר, חורטות את זיכרון המקום. זהו מעין בית מדומיין, שלרגע הוא נבנה מחדש באמצעות קווי מתאר מזהבים, היוצרים חלום--חלום על בית אמיתי שהכיל חפצים וזיכרונות: מיטת ברזל, מאוורר תקרה, בובה ומשחק שחמט.

כדי להכיל את המקום, הלב מגמגם לעתים ותווה על שלל אפשרויות ליצירת מרחבים של אור, הנוגעים לא נוגעים, בחלומות של מסע אינסופי. מסע שתחילתו בלבה של עיר הולדתה של מרים מנצרת, אמו של ישו, עד להגיעה לכאן, לאום אל פאחס. זה אינו רק מסע ממקום אחד למשנהו, מעיר פלסטינית אחת לשנייה, כי אם מסע בנפשה המיוסרת של האומנית הנצרתית, המנסה לשזור את חוטי הסיפור והזיכרון, תוך גילוי וחשיפה של מקומות, בתים וזיכרונות.

תערוכה זו מובילה את הצופה אל ממדים שונים המרכיבים את הגיאוגרפיה של המקום. והמקום הוא מעין צוהר פתוח לעבר האופק השרוט, שדרכו האמנית מנסה לפתוח בפניו אין ספור חלונות אל הזיכרון, שלעתים מוביל אל האבדון. מנאר משחזרת כאן זיכרון נסתר בתוך הצטלבויות של צירים, חלקם נרקמים באמצעות הצבעים המועדפים עליה, לבן ושחור, שדרכם מבטאת האומנית מצב של "בין לבין", שאותו היא חשה בכל רגע נתון, בבטאה את חוסר הקטטה הקיומי שבו היא חיה מדי יום ביומו.

תערוכה זו ממשיכה, למעשה, מסע בפרויקט ארוך טווח, שדרכו אנו חולפים על פני תחנות מרובות בזמן ובמרחב. מעירה של מרים מנצרת ועד לנמל חיפה, שם מתחילה להיטוות דמותה של "סראיא בת השד הרע", מתוך אגדה שהמציא הסופר אמיל חביבי באחד הרומנים הנפלאים שלו. דמותה של סראיא מופקדת על שימור הזיכרון ההיסטורי שעלול להימחק בחלוף השנים. אין מדובר ממש באותו הסיפור, שכן טביעות אצבעותיה של מנאר בוודאי שונות מאלה של חביבי, כשהיא מציגה בפנינו סיפור הבוקע מתוך שריטות וחריטות עמוקות בתוך הקיר. מחיפה ממשיכה מנאר לאורך חופי הארץ, בהגיעה אל בתיה העתיקים של יפו, ומשם היא נודדת אל לבה הגיאוגרפי של פלסטין שלפני הנכבה, כשהיא נוגעת בירושלים, דרך זיכרונותיו של אדוארד סעיד. נדודיה ממשיכים אל עבר עיר הולדתו של ישו וגם לרמאללה, עד הגיעה לתחנה זו באום אלפחס.

מרכיבים נוספים שנכללים בתערוכה זו כוללים מיטה, שאף ליוותה את האומנית בעבודותיה מן העבר, צבעי לבן ושחור המועדפים עליה, ועוד. כך גם לגבי אקט החפירה והגירוד בתוך הקיר, שהוא מעשה של קילוף, שמטרתו לחשוף ולגלות את הדמויות הטבועות עמוק בתוך הזיכרון של המקום. דמויות אלה קיימות, ללא ספק, בזיכרון האישי של האומנית, כפי שהן קיימות גם בזיכרון הקולקטיבי של עם, המחפש מקור לסיפורים, לאגדות ולחיים.

בכל רגע נתון הצופה כמעט צועד בתוך קפלי הזיכרון כדי לגרד את האופק השרוט המשרטט את גבולות המרחב והזמן. זהו אקט אמנותי שבא ליצור בעבורנו אופק של צבעים שאין לו מנוח. בכך, האומנית סוללת דרך כדי לחלום ולהתעלות מעל הנרטיב של המקום. תהליך הגירוד והחריטה מעגן בתוכו אמירה אמנותית שבאה לערער על האור הבוקע ממגדלור האמנות, כשהיא מפקיעה את רישומיה מתוך המקום הטבעי שלהם על הברד, ומעבירה אותם אל הקיר. נוכחותם של הרישומים על הקיר ממלאת תפקיד מרכזי בתהליך יצירת האופק השרוט.

כשם שאמיל חביבי נהג לספר לנו על זכר המקום וליצור מחדש את הפיה שלו, סראיא בת השד הרע, המסייעת לו לחצות את גבולות המקום והזמן ולעקוף את המכשולים הפוליטיים והאינטלקטואליים שעמדו בפניו, אנו מוצאים ביצירתה של מנאר חקר אמנותי המגולל בריחה מחד, ועימות והעמדת אתגרים מאידך.

התערוכה כוללת משטחים המורכבים משישים וארבעה ריבועים של קנבס, שחציים צבוע בשחור וחציים בלבן, ובכך הם מהווים בסיס של משחק שחמט שהאומנית מזמינה אתנו ליטול בו חלק ואף לצלול אל תוכו. כידוע, משחק זה נטוע עמוק במורשת הערבית והאסלאמית מאז ימי הביניים, כבסיס למשחקי החצר, בסמלו תהפוכות של שלטון והגמוניה. האומנית מציגה עבודת מיצב חדשה במטרה לפרק את המשחק הקלאסי ולנסות להרכיבו מחדש. באמצעות המשחק, מנאר בוחנת את גבולות הדמיון ומקשרת בין צירי התערוכה השונים. בכך היא מציעה אפשרויות נוספות של התבוננות ושינוי של כללי המשחק, שאינם אמורים בהכרח לשמור על המלך ולהקריב למענו את שאר המשתתפים. זהו משחק המשלב בתוכו גם תחושות של הלב ורגשותיו, שמנאר מציגה בפנינו בתעוזה ובמרץ.

גורם הזמן ביצירתה של מנאר זועבי אף הוא בעל משמעות, שכן מדובר בזמן דמיוני המקרין על פני הזמן המציאותי ומשפיע עליו. זוהי מעין מטאפורה לבריאת עולם מחדשת, שבה לזמן יש שני ממדים. תערוכה זו היא בבואה של תמונת עולם זאת שבה האומנית, המודעת לאופי החולף של הרגע, מנסה ליצור מציאות אחרת שעליה היא חולמת ואליה היא שואפת בכל מאודה. האם יש מקום לחלום כזה?

קִיַם הערש: ד. حسني الخطيب شحادة

אופק שרוט | מנאר זועבי

הבית הוא זיכרון מאוסן המחפש הזדמנות לפורקן כדי לצוף על פני התודעה. השעון מתקתק על פני משטחי הצבע המתעבים לכדי מצב בעל משמעויות על מה שנאמר או לא נאמר. שריטות על קיר, שעליו בחרה מנאר זועבי לכתוב סיפור שטרם סופר, חורטות את זיכרון המקום. זהו מעין בית מדומיין, שלרגע הוא נבנה מחדש באמצעות קווי מתאר מזהבים, היוצרים חלום--חלום על בית אמיתי שהכיל חפצים וזיכרונות: מיטת ברזל, מאוורר תקרה, בובה ומשחק שחמט.

כדי להכיל את המקום, הלב מגמגם לעתים ותווה על שלל אפשרויות ליצירת מרחבים של אור, הנוגעים לא נוגעים, בחלומות של מסע אינסופי. מסע שתחילתו בלבה של עיר הולדתה של מרים מנצרת, אמו של ישו, עד להגיעה לכאן, לאום אל פאחס. זה אינו רק מסע ממקום אחד למשנהו, מעיר פלסטינית אחת לשנייה, כי אם מסע בנפשה המיוסרת של האומנית הנצרתית, המנסה לשזור את חוטי הסיפור והזיכרון, תוך גילוי וחשיפה של מקומות, בתים וזיכרונות.

תערוכה זו מובילה את הצופה אל ממדים שונים המרכיבים את הגיאוגרפיה של המקום. והמקום הוא מעין צוהר פתוח לעבר האופק השרוט, שדרכו האמנית מנסה לפתוח בפניו אין ספור חלונות אל הזיכרון, שלעתים מוביל אל האבדון. מנאר משחזרת כאן זיכרון נסתר בתוך הצטלבויות של צירים, חלקם נרקמים באמצעות הצבעים המועדפים עליה, לבן ושחור, שדרכם מבטאת האומנית מצב של "בין לבין", שאותו היא חשה בכל רגע נתון, בבטאה את חוסר הקטטה הקיומי שבו היא חיה מדי יום ביומו.

תערוכה זו ממשיכה, למעשה, מסע בפרויקט ארוך טווח, שדרכו אנו חולפים על פני תחנות מרובות בזמן ובמרחב. מעירה של מרים מנצרת ועד לנמל חיפה, שם מתחילה להיטוות דמותה של "סראיא בת השד הרע", מתוך אגדה שהמציא הסופר אמיל חביבי באחד הרומנים הנפלאים שלו. דמותה של סראיא מופקדת על שימור הזיכרון ההיסטורי שעלול להימחק בחלוף השנים. אין מדובר ממש באותו הסיפור, שכן טביעות אצבעותיה של מנאר בוודאי שונות מאלה של חביבי, כשהיא מציגה בפנינו סיפור הבוקע מתוך שריטות וחריטות עמוקות בתוך הקיר. מחיפה ממשיכה מנאר לאורך חופי הארץ, בהגיעה אל בתיה העתיקים של יפו, ומשם היא נודדת אל לבה הגיאוגרפי של פלסטין שלפני הנכבה, כשהיא נוגעת בירושלים, דרך זיכרונותיו של אדוארד סעיד. נדודיה ממשיכים אל עבר עיר הולדתו של ישו וגם לרמאללה, עד הגיעה לתחנה זו באום אלפחס.

מרכיבים נוספים שנכללים בתערוכה זו כוללים מיטה, שאף ליוותה את האומנית בעבודותיה מן העבר, צבעי לבן ושחור המועדפים עליה, ועוד. כך גם לגבי אקט החפירה והגירוד בתוך הקיר, שהוא מעשה של קילוף, שמטרתו לחשוף ולגלות את הדמויות הטבועות עמוק בתוך הזיכרון של המקום. דמויות אלה קיימות, ללא ספק, בזיכרון האישי של האומנית, כפי שהן קיימות גם בזיכרון הקולקטיבי של עם, המחפש מקור לסיפורים, לאגדות ולחיים.

בכל רגע נתון הצופה כמעט צועד בתוך קפלי הזיכרון כדי לגרד את האופק השרוט המשרטט את גבולות המרחב והזמן. זהו אקט אמנותי שבא ליצור בעבורנו אופק של צבעים שאין לו מנוח. בכך, האומנית סוללת דרך כדי לחלום ולהתעלות מעל הנרטיב של המקום. תהליך הגירוד והחריטה מעגן בתוכו אמירה אמנותית שבאה לערער על האור הבוקע ממגדלור האמנות, כשהיא מפקיעה את רישומיה מתוך המקום הטבעי שלהם על הברד, ומעבירה אותם אל הקיר. נוכחותם של הרישומים על הקיר ממלאת תפקיד מרכזי בתהליך יצירת האופק השרוט.

כשם שאמיל חביבי נהג לספר לנו על זכר המקום וליצור מחדש את הפיה שלו, סראיא בת השד הרע, המסייעת לו לחצות את גבולות המקום והזמן ולעקוף את המכשולים הפוליטיים והאינטלקטואליים שעמדו בפניו, אנו מוצאים ביצירתה של מנאר חקר אמנותי המגולל בריחה מחד, ועימות והעמדת אתגרים מאידך.

התערוכה כוללת משטחים המורכבים משישים וארבעה ריבועים של קנבס, שחציים צבוע בשחור וחציים בלבן, ובכך הם מהווים בסיס של משחק שחמט שהאומנית מזמינה אתנו ליטול בו חלק ואף לצלול אל תוכו. כידוע, משחק זה נטוע עמוק במורשת הערבית והאסלאמית מאז ימי הביניים, כבסיס למשחקי החצר, בסמלו תהפוכות של שלטון והגמוניה. האומנית מציגה עבודת מיצב חדשה במטרה לפרק את המשחק הקלאסי ולנסות להרכיבו מחדש. באמצעות המשחק, מנאר בוחנת את גבולות הדמיון ומקשרת בין צירי התערוכה השונים. בכך היא מציעה אפשרויות נוספות של התבוננות ושינוי של כללי המשחק, שאינם אמורים בהכרח לשמור על המלך ולהקריב למענו את שאר המשתתפים. זהו משחק המשלב בתוכו גם תחושות של הלב ורגשותיו, שמנאר מציגה בפנינו בתעוזה ובמרץ.

גורם הזמן ביצירתה של מנאר זועבי אף הוא בעל משמעות, שכן מדובר בזמן דמיוני המקרין על פני הזמן המציאותי ומשפיע עליו. זוהי מעין מטאפורה לבריאת עולם מחדשת, שבה לזמן יש שני ממדים. תערוכה זו היא בבואה של תמונת עולם זאת שבה האומנית, המודעת לאופי החולף של הרגע, מנסה ליצור מציאות אחרת שעליה היא חולמת ואליה היא שואפת בכל מאודה. האם יש מקום לחלום כזה?

אוצר התערוכה: ד"ר חוסני אלח'טיב שחאדה

Scratched Horizon | Manar Zuabi

The home is a stored memory that seeks an opportunity to float across the mind. The clock ticks across the condensed color surfaces to a meaningful state of what is said or not said. Scratches on a wall, on which Manar Zuabi chose to write an untold story, engrave the memory of the place. It is a kind of imaginary house, which for a moment is rebuilt using gilded contours, creating a dream - a dream about a real house that contained objects and memories: an iron bed, a ceiling fan, a doll and a game of chess.

To contain the place, the heart sometimes stutters and wonders about a variety of possibilities for creating spaces of light, touching untouched, in dreams of an endless journey. A journey that begins in the heart of the hometown of Miriam from Nazareth, the mother of Jesus, until she arrives here, in Umm el-Fahem. It is not just a journey from one place to another, from one Palestinian city to another, but a journey through the tormented soul of the Nazarethian artist, who tries to weave the threads of story and memory, while discovering and exposing places, houses and memories.

This exhibition leads the viewer to different dimensions that make up the geography of the place. And the place is a kind of open window to the scratched horizon, through which the artist tries to open before us countless windows to memory, which sometimes also leads to doom. Manar recreates here a hidden memory within the intersections of axes, some of which are woven through her favorite colors, white and black, through which the artist expresses a state of "in-between" that, she feels at any given moment, expressing the existential restlessness in which she lives.

This exhibition continues, in effect, a journey in a long-term project, through which we pass multiple stations in time and space. From Miriam's city from Nazareth to the port of Haifa, where the character of Sarāyā Bint al-Ghūl (translated as Saraya, the Ogre's Daughter) begins to weave, from a legend invented by the writer Emil Habibi in one of his wonderful novels. Saraya's character is in charge of preserving the historical memory that may be erased over the years. This is not exactly the same story, as Manar's fingerprints are certainly different from Habibi's, as she presents us with a story that emerges from scratches and deep engravings within the wall. From Haifa Manar continues along the country's shores, reaching the ancient houses of Jaffa, and from there it migrates to the geographical heart of pre-Nakba Palestine, touching Jerusalem, through the memories of Edward Said. Her wanderings continue towards the hometown of Jesus and also to Ramallah, until she reached this station of Umm el-Fahem.

Other elements included in this exhibition include a bed, which accompanied the artist in her former works, her favorite white and black colours and more. The same is true of the act of digging and scratching inside the wall, which is an act of peeling that aims to expose and discover the figures imprinted deep within the memory of the place. These characters exist, undoubtedly, in the artist's personal memory, as they also exist in the collective memory of a people seeking a source for stories, legends and life.

At any given moment the viewer almost walks within the folds of memory to scrape the scratched horizon that delineates the boundaries of space and time. It is an artistic act that has come to create for us a horizon of colors that has no rest. In doing so, the artist paves the way for dreaming and transcending the narrative of the place. The process of scratching and engraving anchors within it an artistic statement that comes to challenge the light emanating from the art lighthouse, as it expropriates its drawings from their natural place on the canvas, and transfers them to the wall. The presence of the drawings on the wall plays a key role in the process of creating the scratched horizon.

Just as Emil Habibi used to tell us about the memory of the place and recreated his fairy, Saraya, the Ogre's daughter, who helps him cross the boundaries of place and time and overcome the political and intellectual obstacles that he faced, we find in Manar's work an artistic exploration that on the one hand, escapes, and on the other confronts challenges. The exhibition includes surfaces consisting of sixty-four squares of canvas, half painted in black and half in white, thus forming the basis of a chess game that the artist invites us to take part in and even dive into. As is well known, this game has been deeply rooted in Arab and Islamic heritage since the Middle Ages, as a basis for court games, symbolizing upheavals of rule and hegemony. The artist presents a new installation work with the aim of dismantling the classic game and trying to reassemble it. Through the game, Manar explores the limits of imagination and connects the various axes of the exhibition. In doing so, she offers additional possibilities of observing and changing the rules of the game, which are not necessarily meant to keep the king and sacrifice the other participants for him. It is a game that also incorporates feelings of the heart and its emotions, which Manar presents to us with daring and vigor.

The time factor in Manar Zuabi's work is also significant, since it is an imaginary time that radiates beyond the real time and influences it. It is a kind of metaphor for the re-creation of a world, in which time has two dimensions. This exhibition is a reflection of this worldview in which the artist, aware of the fleeting nature of the moment, tries to create a different reality that she dreams of and to which she aspires with all her might. Is there a place for such a dream?

מפעל הפיס

Curator: Dr. Housni Alkhateeb Shehadeh

